

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 307/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť maloletého M. D., D., zastúpeného zákonným zástupcom V. D., D., právne zastúpeného advokátkou JUDr. K. P., Ž., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 6 Cdo 185/2010 a Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 6 Co 362/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletého M. D. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2011 doručená sťažnosť maloletého M. D., D. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného zákonným zástupcom V. D., D., právne zastúpeného advokátkou JUDr. K. P., Ž., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaniach vedených Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn.

6 Cdo 185/2010 a Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 6 Co 362/2009. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 9. júna 2011.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 185/2010 zo 6. apríla 2011 doručeným právnej zástupkyňi sťažovateľa 21. apríla 2011 bolo ako neprípustné odmietnuté dovolanie proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 6 Co 362/2009 zo 14. apríla 2010. Dovolanie sťažovateľ podal v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, keďže bol pre nesprávny právny názor Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) a krajského súdu týkajúci sa premlčania práva na náhradu škody na zdraví vylúčený z realizácie svojich procesných práv. Dôsledkom nesprávneho právneho názoru bol vylúčený z vykonania znaleckého dokazovania na preukázanie zdravotných následkov v psychiatrickej a psychologickvej rovine. Okresný súd tento dôkaz rozhodný pre právne posúdenie veci nevykonal vzhľadom na svoj nesprávny právny názor na premlčanie sťažovateľom uplatneného nároku, a tým mu odňal možnosť konať pred súdom.

Porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru sa podľa sťažovateľa dopustil krajský súd aj tým, že rovnako ako okresný súd časť uplatneného nároku sťažovateľa v dôsledku premlčania zamietol. Podľa názoru všeobecných súdov subjektívna dvojročná premlčacia lehota podľa § 106 Občianskeho zákonníka začala plynúť odo dňa, keď sa podľa názoru znalca z odboru zdravotníctva ustálil zdravotný stav sťažovateľa, teda najneskôr v novembri 2004. Ustálením zdravotného stavu v novembri 2004 sa mal sťažovateľ dozvedieť o vzniknutej škode. Všeobecné súdy však nebrali do úvahy skutočnosť, že sa sťažovateľ 21. decembra 2005 podrobil rekonštrukčnej operácii oka, pričom toto poškodenie oka sa nedá oddeliť podľa vyjadrenia znalca žiadnym spôsobom od ostatných invazívnych poranení lebečnej klenby, pričom takto je aj zahrnuté v bolestnom vyčíslenom znalcom. Je to poranenie, ktoré vzniklo spoločne s viacerými poraneniami na lebečnej klenbe. Všeobecné súdy nesprávne posúdili okamih, keď sa sťažovateľ o škode dozvedel. Pre začatie plynutia premlčacej lehoty sa totiž vyžaduje preukázaná vedomosť poškodeného o vzniknutej škode do tej miery, aby mohol nárok vyčíslieť. Nestačí teda predpokladaná vedomosť o tejto škode. Sťažovateľ získal preukázanú vedomosť o vzniknutej škode, tak

aby ju mohol vyčíslit', až podaním lekárskeho posudku 11. júla 2005, pričom nárok uplatnil na okresnom súde 10. júla 2007, a preto tento nemohol byť v žiadnom prípade premlčaný.

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy v konaniach vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 6 Cdo 185/2010 a krajským súdom pod sp. zn. 6 Co 362/2009 s tým, aby uznesenie najvyššieho súdu zo 6. apríla 2011 a rozsudok krajského súdu zo 14. apríla 2010 boli zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Napokon požaduje náhradu trov konania.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 185/2010 zo 6. apríla 2011 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 6 Co 362/2009 zo 14. apríla 2010. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť podľa doložky právoplatnosti 21. apríla 2011. Podľa názoru najvyššieho súdu, keďže išlo o potvrdzujúci rozsudok, pričom nie je daná ani žiadna zo skutočností podľa § 238 Občianskeho súdneho poriadku umožňujúcich podať dovolanie v prípade potvrdzujúceho rozsudku, dovolanie mohlo byť prípustné iba pre niektorú z procesných väd uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ v dovolaní na prvom mieste uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku, pričom tvrdil, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, a to nesprávnym právnym posúdením otázky premlčania práva. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, je taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť konať a uplatňovať procesné práva priznané na účely zabezpečenia účinnej ochrany práv. Pokiaľ sťažovateľ zastáva názor o odňatí možnosti konať pred súdmi nesprávnym právnym posúdením vecí, potom treba poznamenať, že § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu, a nie s právnym hodnotením vecí v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením vecí súd vo všeobecnosti účastníkovi neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno úspešne uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, avšak samo osebe nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f)

Občianskeho súdneho poriadku. Pokiaľ sťažovateľ v dovolaní namieta, že súdy nevykonali ním navrhnuté dôkazy na preukázanie zdravotných následkov v psychiatrickej a psychologickvej rovine, treba poznamenať, že nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv účastníka nie je postupom, ktorým sa mu odníma možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania. Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia.

Z rozsudku krajského súdu sp. zn. 6 Co 362/2009 zo 14. apríla 2010 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 359/2007-116 z 19. mája 2009. Rozsudok sa stal právoplatným podľa doložky právoplatnosti 17. júna 2010. Podľa názoru krajského súdu odvolacia námietka, podľa ktorej sťažovateľ ako maloletý nevedel sám posúdiť, či je jeho zdravotný stav už ustálený, neobstojí, keďže za fyzické osoby, ktoré nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú ich zákonní zástupcovia. Z toho vyplýva, že osobou poškodeného, ktorá sa dozvie o škode, treba v prípade maloletého poškodeného rozumieť aj jeho zákonného zástupcu, t. j. rodiča. Neobstojí ani námietka, podľa ktorej okresný súd nesprávne určil začiatok plynutia premlčacej doby v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to z hľadiska ustálenia zdravotného stavu sťažovateľa v súvislosti s operáciou očného svalu vykonanou až 20. decembra 2005. Znalec z medicínskeho hľadiska totiž ustálil, že pokiaľ ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, diagnózy sťažovateľa uvedené v lekárskom posudku z 11. júla 2005 boli dané v jeho zdravotnom stave už jeden rok po dopravnej nehode, teda v novembri 2004, odkedy sa na zdravotnom stave sťažovateľa nič podstatné nezmenilo. Čo sa týka bolestného, znalec uviedol, že ohodnotenie sa vykonáva po skončení celkovej liečby a rehabilitácie, ktorá na túto liečbu nadväzuje. Liečba sťažovateľa bola ukončená jeho pobytom v N. K. 18. februára 2004. Pokiaľ ide o škúlenie oka, znalec uviedol, že operácia uskutočnená 20. decembra 2005 už len odstraňovala trvalé následky. Ak teda znalec skonštatoval, že z hľadiska trvalých následkov bol zdravotný stav sťažovateľa ustálený jeden rok po dopravnej nehode, potom premlčacia lehota začala plynúť okamihom ustálenia zdravotného stavu sťažovateľa, t. j. 19. februára 2004 v súvislosti s nárokom na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia a v novembri 2004 v súvislosti

s nárokom na zvýšenie bolestného. Prijat' záver sťažovateľa v tom smere, že začiatok premlčacej lehoty bolo treba posudzovať až od okamihu vykonania korekčnej operácie oka, by znamenalo predlžovanie zákonnej premlčacej lehoty, keďže k vykonaniu takejto operácie mohlo dôjsť aj v inom čase, napr. v roku 2006 či ešte neskôr. Neobstojí napokon ani odvolacia námietka, podľa ktorej okresný súd nedôvodne zamietol návrh na vykonanie znaleckého dokazovania na preukázanie možných zdravotných následkov v psychiatrickej a psychologickvej rovine. Znalec totiž konštatoval (po konzultácii s psychiatrickou), že diagnózu ľahký organický psychosyndróm zahrnul do položky č. 253. Uviedol tiež, že z hľadiska tejto položky bol stav sťažovateľa takisto ustálený už v novembri 2004.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Úvahy najvyššieho súdu, ktorými zdôvodňuje neprípustnosť dovolania podaného sťažovateľom, sú dostatočne jasné a presvedčivé, pričom zodpovedajú ustálenej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu v danej otázke. Nesprávne právne posúdenie premlčania uplatneného nároku a s tým súvisiace nevykonanie sťažovateľom navrhnutých ďalších dôkazov nemožno považovať za postup, ktorým by sa účastníkovi konania odňala

možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Nejde teda o dôvod zmätočnosti. Tým je daná neprípustnosť dovolania.

Ani právne posúdenie otázky premlčania sťažovateľom uplatneného nároku krajským súdom nemožno považovať za arbitrárne či zjavne neodôvodnené, pretože aj argumentáciu krajského súdu treba považovať za dostatočnú a presvedčivú. Preto ani v tomto prípade niet príčiny na to, aby ústavný súd do záverov krajského súdu zasiahol. Bolo výlučne vecou sťažovateľa, resp. jeho zákonného zástupcu, či a kedy podstúpi korekčnú očnú operáciu, ktorej zmyslom bolo odstrániť škúlenie ako následok úrazu. Začiatok plynutia premlčacej doby nemôže byť závislý od takto subjektívne zvoleného časového momentu. K tomu treba dodať, že odškodnenie za bolesť, ktorú sťažovateľ týmto operačným zákrokom utrpel, mu bolo aj priznané.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2011